

Tulevaisuuden kunta, maakunta ja alueista riippumaton tulevaisuus – Haaste sosiaalityön tutkimukselle ja kehittämiselle

Seinäjoki 24.8.2017

29.8.2017

Katoaako sosiaalityön kuntayhteys?

- Kunta on ollut perinteisesti sosiaalityön kotipesä Suomessa ja varmasti myös sosiaalityön merkitys suomalaisille kunnille ollut suuri
- Sosiaaliset näkökohdat on otettava huomioon kunnassa jatkossakin koulu- ja nuorisotoimessa, varhaiskasvatuksessa, maankäytössä ja rakentamisessa, työllistämisessä, kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnoissa sekä liikenteen järjestämisessä.
- kuka (tai millainen sosiaalityö) tästä sosiaalisesta näkökulmasta kunnissa vastaa
- minkä muutoksen toimintaympäristön muutos sosiaalityölle tuo, miten rakentuvat sosiaalityölle tärkeät linkit yhteisöihin ja muihin kunnallisiin toimijoihin?
- miten maakunnallinen sosiaalityö sijoittuu ja toimii kunnissa on kai avainkysymys

Sosiaalityö maakunnissa

- järjestämislaki jättää sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämisen laajasti maakunnille
- maakunta on siis jatkossa sosiaalihuollon ja sosiaalityön ammattikäytäntöjenkin kehittämisen ympäristö
- miten maakunnat pystyvät haasteeseen vastaamaan? → 5 yhteistoiminta-alueen rooli korostunee yliopistoyhteistyön kautta

Sosiaalityön tilanne uuteen Soteen siirryttäessä

- Sosiaalihuollon lainsäädäntö antaa hyvän tuen työn ja uusien toimintamuotojen kehittämiseksi, erityisesti Sosiaalihuoltolaki
- Ammatinharjoittamislaki tukee sosiaalihuollon kehitystä
- Tehtävärakenne edennyt osassa alueista hyvin ja maakunta voi tuoda helpotusta myös sosiaalityöntekijäpulaan
- Asiakkaan kohtaaminen on osa vahvaa sosiaalihuollon osaamista, joka on vahvuus myös sote-integraatiossa
- sosiaalityöllä vahva kokemus moniammatillisuudesta

Sosiaalityön tilanne uuteen Soteen siirryttäessä

- Virinnyt tarve tunnistaa ja tehdä tunnetuksi sosiaalihuollon osaamisen merkitystä sote-integraatiossa ja saada sosiaalihuollon asiantuntemus tiiviisti hyödynnetyksi
- Rooli noussut esiin mm. paljon palveluja käyttävien tukemisessa
- Toimiva sosiaalihuolto tukee vahvasti kustannustehokkaita palveluja ja mahdollistaa nykyistä paremmin asiakaslähtöiset palvelut

Sosiaalityön tilanne uuteen Soteen siirryttäessä

- Osin jäsentymätön ja käytännön kehittämisestä irrallinen sosiaalihuollon tutkimuskenttä
- Heikko panostus tutkimukseen ja kehittämiseen → kumuloituvan tiedon ja koeteltujen toimintamenetelmien puute
- Vielä osin kuntakohtaiset, hajanaiset toimintamallit ja ratkaisut
- Sosiaalityöntekijäpula, joka on myös aiheuttanut suunnittelematonta muutosta sosiaalihuollon kentässä

Sosiaalityön tutkimuksen ja kehittämisen haasteita

- maakuntauudistuksen yhteydessä sosiaalityötä on viimein saatu esiin erityisesti rakenteellisen sosiaalityön näkökulmasta, tarvitaan rakenteellisen sosiaalityön toimintamalleja → kytkeytyy erityisen vahvasti sosiaalityön aluesuhteeseen ja kunta/maakunta-keskusteluun
- ammatinharjoittamislaki ja siihen liittyvä osaamisvaateet sekä valvonta muuttavat sosiaalityön orientaatiota
- vrt. Matthiesin esittämä teoriapohja

Sosiaalityön tutkimuksen ja kehittämisen haasteita

- edellyttää käsittääkseni tutkimukseen perustuvaa tietoa hyvistä käytännöistä ja hyvästä sosiaalityöstä
- ns. keskittämisasiäsetuksessa määritellään parhaillaan keskitettäviä sote-palveluja → pitäisikö tällaisenkin työn taustalla olla tutkimuksellisempaa otetta?
- sosiaalityön käytännöt pitää entistä paremmin pystyä määrittelemään ja perustelemaan, miten vastataan monimutkaistuviin tilanteisiin?
- edelleen... miten haastaa sosiaalityön teoriapohjaa?
- tarvitaan entistä vahvempaa sosiaalityön käytännöissä kiinni olevaa tutkimusta sekä siihen pohjautuvaa kehittämistä ja koulutusta
- tälle on kiireesti lähdettävä muodostamaan rakenteita

Tulevaisuuden näkymää

- terveydenhuollon tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämisen rakenteista paljon opittavaa
- ns. järjestämislaissa esitetään tutkimus- ja koulutuskorvausta laajennettavaksi yliopistotasoiseen sosiaali- ja terveystieteelliseen tutkimukseen
- myös sosiaalityön koulutuksen tulee pystyä paremmin kytkeytymään käytännön sosiaalityön ympäristöihin ja tämä edellyttää myös yliopistoilta isoa muutosta

Tulevaisuuden näkymää

- on välttämätöntä, että sosiaalityölle rakentuu terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusjärjestelmän kanssa analoginen malli (tutkimus- ja koulutusevot, sivuvirat)
- malli on kuitenkin rakennettava myös sosiaalityön lähtökohdista
- mallia tulee olla rakentamassa sosiaalityön kehittämisen, tutkimuksen ja koulutuksen asiantuntijat